

PRAKTIČNA TEOLOGIJA – PRACTICAL THEOLOGY

Kristian STIPANOVIĆ
„IDI I POPRAVI MOJU KUĆU!“

Pjesma: *Isus, najljepše ime*

Predsjedatelj:

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

Braćo i sestre, svaki molitveni susret započinjemo znakom križa, spominjući ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Time povezuje-
jemo vjeru u Presveto Trojstvo s križem po kojem smo otkupljeni
i spašeni. Drugim riječima, otkupljenje i spasenje djelo je Pre-
svetog Trojstva.

Danas nas okuplja križ iz sv. Damjana, odnosno, sv. Franjo, utemeljitelj Franjevačkog reda čiju 800. obljetnicu slavimo ove godine. Dio smo velike franjevačke obitelji koja diljem naše domovine i svijeta slavi Boga jer je pozvao Franju da obnovi njegovu Crkvu.

Mi smo, braćo i sestre, dionici te obnove. Bog nas je pozvao da po primjeru sv. Franje slijedimo Isusa Krista, naš Put, Istinu i Život. Stoga mu u ovom slavlju, u ovom pohodu križu iz sv. Damjana, zahvalimo na daru otkupljenja i spasenja, zahvalimo mu na križu, na sv. Franji i njegovu pozivu, ali i na našem pozivu koji nam Bog danas upućuje da, poput Franje, u ovom prostoru i vremenu obnavljamo Crkvu Božju, odnosno, širimo kraljevstvo Božje. Molimo ga da nas ispuni svojom snagom i mudrošću kako bismo svoje poslanje u Crkvi i društvu ispunjali vjerno i odgovorno.

Ovo će slavlje biti razmatranje o tri osobe koje su stajale pod Isusovim križem, osobe koje su bile Isusovi najvjerniji sljedbenici. Razmatrat ćemo o njihovoj vjeri te moliti Gospodina da i nas, poput Franje, učini svojim vjernim učenicima, vršiteljima volje Božje.

No najprije počujmo što se dogodilo Franji u crkvi sv. Damjana.

Čitač 1:

Dok je šetao jednog dana poljem, pokušavajući jasnije vidjeti svoj život, stiže do stare, ruševne crkve sv. Damjana. Bog ga je tu oduvijek čekao. Veliki križ nad oltarom privuče odmah njegov pogled. Krist raširenih ruku upire pogled u daljinu, kao da traži nekoga tko dugo ne dolazi. Franjo odmah pade na koljena.

Možda je prvi put, uistinu, ugledao raspelo. Vidio ga je do tada mnogo puta, ali nikad kao tad. Neočekivano je otkrio što je, zapravo, bilo Isusovo razapinjanje na križ. Srce mu je razdiralo suosjećanje i ljubav, ljubav prema onome koji je dopustio da ga prikuju na drvo iz ljubavi, iz ljubavi prema njemu, Franji, sinu Petra Bernardonea. Na koljenima je, nijem, a niz lice mu teku potoci suza.

Franjo moli. U tišini njegova srca pred Raspetog se vine molitva, kao kâd pred lice Božje:

*Svemogući i slavni Bože, prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru, sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!*

Kao da ponavlja riječi Samuelove: *Govori, sluga tvoj sluša!*

Spreman je na sve. Od one noći u Spoletu kad je čuo da ne treba ići za slugom, nego služiti Gospodaru, Franjo je sav usmjeren na to da mu Bog objavi što mu je činiti.

I doživio je da se Bog udostojao progovoriti svome sluzi. S raspela se začuo glas, glas koji, dakako, samo srce čuje:

Franjo, idi i popravi moju kuću koja se ruši!

Kako je bio jednostavan i priprost čovjek, shvati poziv od riječi do riječi. Ogleda se po staroj crkvi i uoči da je zbilja na rubu propasti. I, dršćući od velike uzbuđenosti, odgovori prema Raspetome: *Gospodine, rado ću izvršiti sve što želiš!*

Pjesma: *Bože moj, dopusti mi*

Predsjedatelj:

Prije nego pođemo na Kalvariju i susretnemo se s osobama pod Isusovim križem, poslušajmo tumačenje križa iz sv. Damjana.

Čitač 2:

U središtu je križa uskrslu, proslavljeni Isus Krist, s krunom slave na glavi, koji iz tame groba ulazi u vječnost, u slavu Očevu. Velikim očima dobroga pastira prati svakog čovjeka, raširenih ruku sve poziva u zajedništvo sa sobom. Na njegovim su rukama, nogama i boku rane, rane koje je, utisnuo, služi svome Franji dvije godine prije njegove smrti. Te su rane simbol našega otkupljenje od ropstva grijehu. Isus, raspet i umro za nas, svojom nas je smrću otkupio i učinio svojim – on je naš Gospodar, za kojim nam, poput Franje, valja ići. Na njegovim je bokovima pregača služenja – Isus nam služi dajući nam život vječni.

U gornjem dijelu križa u polumjesecu nalazi se ruka Očeva, koja daje Duha Svetoga. Ispod ruke vidimo u krugu Isusa koji

je uznesen u slavu Očevu, a nalazi se pred radosnim klicanjem nebeskog mnoštva spašenih.

Ispod Isusovih ruku stoje anđeli, svjedoci uskrснуća i užašća.

Kod Isusovih ruku dvojica su apostola, Petar i Ivan, koji dotrčase na prazan grob.

S lijeve i desne strane na križu stoje svjedoci Isusove smrti. Lijevo su Marija i Ivan, koje je Isus predao jedno drugom za sina, odnosno za majku. Desno su Marija Magdalena, Marija Jakovljeva i rimski stotnik, koji prvi pod križem priznaje Isusa za Sina Božjega.

I. MARIJA, MAJKA GOSPODINOVA

Predsjedatelj:

Prva osoba uz križ Isusov o kojoj razmišljamo Blažena je Djevica Marija.

Čitač 2:

Iz Evanđelja po Luki: *Otac njegov i majka divili se što se to o njemu govori. Šimun ih blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: 'Ovaj je, evo, postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan – a i tebi će samoj mač probosti dušu – da se razotkriju namisli mnogih srdaca.'*

Predsjedatelj:

Svojim „Neka mi bude po tvojoj riječi!“ Marija je pristala na život po volji Oca nebeskog. Isus za sebe reče da nije sišao s neba vršiti volju svoju, nego volju onoga koji ga posla.

Možda nam se katkad čini okrutnom volja Božja. Zar Bog želi patnju? Zar Bog želi smrt nevinih? Kakav je to otac koji šalje svoga sina u smrt?

No Bog ne želi niti daje zlo. Nije stvorio zlo, već dobro. Bog želi dobro. Zato i šalje svoga Sina na svijet – da učini dobro čovjeku, da usreći grijehom unesrećenog čovjeka. Žrtvuje se za nas. Sv. Franjo reče da je on svojim grijesima zaslužio kaznu i smrt, ali je Bog iz ljubavi prema njemu i svakom čovjeku preuzeo našu kaznu na sebe i otvorio nam put u vječnost, u zajedništvo ljubavi Božje.

Svojim „Neka mi bude“ Marija je prihvatila i križ, prihvatila je i mač boli – nasilnu smrt svoga nevinog sina. Stojeći uz križ Isusov, Marija je mogla promatrati smrt svoga sina u snazi vjere, vjere u Božju svemoć i premoć nad Zlim. Stojeći uz križ, Marija je ostala u nadi uskrснуća, vjerujući da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube.

Čitač 1:

Iz Opomena sv. Franje:

Gledaj, čovječe, na koliku te je uzvišenost postavio Gospodin jer te je stvorio i oblikovao na sliku svoga ljubljenog Sina i na njegovu priliku s obzirom na duh. A svi stvorovi pod nebom služe svomu Stvoritelju, poznaju ga i pokoravaju mu se bolje nego ti. Pa ni zlodusi ga nisu razapeli, nego si ga ti s njima razapeo i još ga razapinješ naslađujući se u opaćinama i grijesima. Čime se, dakle, možeš hvaliti?

Jer, kad bi bio toliko oštrouman i mudar da bi imao sve spoznanje i kad bi znao tumačiti razne jezike i oštroumno istraživati o nebeskim stvarima, ni s čim se od toga ne bi mogao hvaliti; jer je jedan zao duh o nebeskim stvarima znao, a i sada znade o zemaljskim, više od svih ljudi, ma i postojao koji čovjek koji bi od Boga primio posebnu spoznaju najviše mudrosti. Slično, kad bi bio ljepši i bogatiji od svih, kad bi i čudesa činio da bi đavle izgonio, sve ti je to strano i ništa ti ne pripada, pa se ničim od toga ne možeš hvaliti; nego se možeš hvaliti ovime: svojim slabostima i da svakog dana nosimo križ Gospodina našega Isusa Krista.

Predsjedatelj:

Braćo i sestre, potaknuti ovim riječima našega Serafskog oca obratimo se Ocu nebeskom tražeći postojanu i poniznu vjeru:

Gospodine, učvrsti nam vjeru!

Čitač 2:

1. Oče, u svojim smo obećanjima poput Marije uskliknuli *'Neka mi bude po tvojoj riječi!'*: daj da nikad ne pogazimo svoju riječ, već da uvijek riječju i djelom pristajemo uz tvoju volju, molimo Te.

2. Oče, zahvaljujemo ti na daru tvoga Sina, po kojem si nam objavio svoj božanski život te nas pozvao u spasenje: daj da ga, poput Marije i Franje, u svemu slijedimo, molimo Te.

3. Oče, smrću svoga Sina uništio si grijeh i smrt: daj da se, poput sv. Franje, uvijek kajemo za svoje grijeha te se obraćamo na tvoj put života, molimo Te.

4. Oče, u svome si nam Sinu objavio da je križ sastavni dio svakoga ljudskog života: daj da i pod križem ostanemo vjerni tebi i budemo čvrsti u nadi u vječni život, molimo Te.

Predsjedatelj: *Oče naš...*

Ostanimo u šutnji i Bogu prikazimo svoje živote moleći ga za snagu njegovu Duha.

Pjesma: *Kao Marija*

II. LJUBLJENI UČENIK

Predsjedatelj:

Usmjerimo sada svoju pozornost na drugu osobu pod križem, na učenika kojega je Isus posebno ljubio.

Čitač 2:

Iz Evanđelja po Ivanu:

Uputiše se onda Petar i onaj drugi učenik i dođoše na grob. Trčahu obojica zajedno, ali onaj drugi učenik prestignu Petra i stiže prvi na grob. Sagne se i opazi povoje gdje leže, ali ne uđe. Uto dođe i Šimun Petar, koji je išao za njim, i uđe u grob. Ugleda povoje gdje leže i ubrus koji bijaše na glavi Isusovoj, ali nije bio uz povoje, nego napose smotan na jednome mjestu.

Tada uđe i onaj drugi učenik koji prvi stiže na grob i vidje i povjerova.

Predsjedatelj:

Nitko od Isusovih učenika nije povjerovao na vijest o praznom grobu. Nije Toma zvani Blizanac bio ništa nevjerniji od drugih. Ni Marija Magdalena nije povjerovala na temelju praznog groba. Jedini koji vidje i povjerova bio je ljubljeni učenik.

Tradicija ga prepoznaje u Ivanu, sinu Zebedejevu, bratu Jakovljevu, piscu četvrtog evanđelja.

Zašto je on povjerovao vidjevši prazan grob?

Uz križ Isusov stajala je Marija, majka njegova, druge žene i učenik koji ga je ljubio. On je ostao uz križ. Nije pobjegao. Nije htio pošto-poto spasiti svoju glavu. On, privijen na grudi Učiteljeve na Posljednjoj večeri, upijao je svaku Isusovu riječ. *Ako pšenično zrno, pavši u zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod.* Ostao je uz križ, kao i Marija, u vjeri u onoga koji ga je izabrao kao svoga prijatelja. Ostao je vjerujući da Isusova žrtva znači neizmjeran plod ljubavi za čovječanstvo.

Ivan je također duboko vjerovao da su Sin i Otac jedno. Križ je samo krajnje i potpuno predanje Sina u ruke Očeve. Zato Ivan povjerova. Znao je da onaj koji ljubi ne može umrijeti, da onaj koji se preda Ocu u ruke ne može pasti u ništavilo smrti.

Čitač 1:

Iz Prve Ivanove poslanice:

Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrimo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu – da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo vam Život vječni koji bijaše kod Oca i očitova se nama –

što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom.

I to vam pišemo da radost naša bude potpuna.

A ovo je navještaj koji smo čuli od njega i navješćujemo vama:

Bog je svjetlost i tame u njemu nema nikakve!

Reknemo li da imamo zajedništvo s njim, a u tami hodimo, lažemo i ne činimo istine.

Ako u svjetlosti hodimo, kao što je on u svjetlosti, imamo zajedništvo jedni s drugima i krv Isusa, Sina njegova, čisti nas od svakog grijeha.

Reknemo li da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama. Ako priznamo grijeha svoje, vjeran je on i pravedan: otpustit će nam grijeha i očistiti nas od svake nepravde.

Predsjedatelj:

Obratimo se Bogu, svjetlosti u kojem nema nikakve tame, da nas oslobodi od svakoga zla:

Gospodine, prosvijetli nas!

Čitač 2:

1. Bože, sv. Franjo često je tvrdio da *Ljubav nije ljubljena*: daj da uzvraćamo na tvoju ljubav iskrenom i postojanom vjerom, koja stoji pod križem i vjeruje nad praznim grobom, molimo Te.

2. Bože, sve si nas izabrao da budemo tvoji ljubljени učenici: daj nam savršenu ljubav kojom ćemo tebe ljubiti iznad svega i čitavim svojim biće, a svoje bližnje kao same sebe, molimo Te.

3. Bože, tvoj nam je Sin objavio da si ti svjetlost vječna: rasprši iz našeg srca tamu nevjere, mlakosti i mržnje i daj da hodimo putem života u prostranstva svjetlosti i mira, molimo Te.

4. Bože, u križu svoga Sina nudiš nam pomirenje: daj da ti uvijek priznajemo svoje grijeha te nas snagom svoga milosrđa čisti od svake nečistoće i tame, molimo Te.

Predsjedatelj: *Oče naš...*

U šutnji molimo Gospodina za prosvjetljenje.

Pjesma: *Samo reci riječ*

III. MARIJA MAGDALENA

Predsjedatelj:

Promatrajmo sada lik Marije iz Magdale.

Čitač 2:

Iz Evanđelja po Ivanu:

A Marija je stajala vani kod groba i plakala. Zaplakana zavi-ri u grob i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede... Kažu joj oni: 'Ženo, što plačeš?' Odgovori im: 'Uzeše Gospodina moga i ne znam gdje ga staviše.' Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus.

Kaže joj Isus: 'Ženo, zašto plačeš? Koga tražiš?' Misleći da je to vrtlar, reče mu ona: 'Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga stavio i ja ću ga uzeti.' Kaže joj Isus: 'Marijo!' Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!' – što znači: 'Učitelju!' Kaže joj Isus: 'Ne zadržavaj se sa mnom jer još ne uziđoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svome i Ocu vašemu, Bogu svome i Bogu vašemu.'

Ode, dakle, Marija Magdalena i navijestim učenicima: 'Vidje-la sam Gospodina i on mi je to rekao.'

Predsjedatelj:

Redovito se Marija Magdalena pogrešno poistovjećuje sa ženom preljubicom, koju su Židovi htjeli kamenovati, a o kojoj piše evanđelist Ivan. Spominju je svi evanđelisti kao jednu od žena koja stoji pod križem i koja trećeg dana u zoru ide na grob pomazati tijelo Isusovo. O njoj znamo vrlo malo. Tek evanđelist Marko napominje da se Isus nakon uskrsnuća ukazao najprije njoj, iz koje bijaše istjerao sedam zloduha, o čemu svjedoči i evanđelist Luka.

Zašto se Uskrsli ukazuje najprije njoj?

Očita je njezina ljubav prema Učitelju. Rekao bih da je upravo ta ljubav razlog Isusova ukazanja Mariji iz Magdale.

Isus ju je oslobodio spona Zloga. Slobodna je zahvaljujući Isusu. Ona mu duguje svoj život. On je njezin Gospodar. Zato mu posluhuje od svojih dobara, kako svjedoči evanđelist Luka. Zato ustrajno i vjerno ide za njim, svojim Gospodinom, sve do križa. Ne boji se priznati njegovom, kao što se Petar bojao. Kao što se mi bojimo, kad god zakažemo u svjedočenju evanđelja i Krista.

Uzeše Gospodina moga i ne znam gdje ga staviše. Riječi su to pune ljubavi. Želi iskazati svoju zahvalnost onomu koji ju je rodio za novi život, život kćeri Božje.

Gospodina moga – dopustimo da ove riječi odjeknu u našim ušima, u našim pametima, u našim srcima. On je i naš Gospodin. Zato zaslužuje svu ljubav našega bića. Zaslužuje da mu, kao Marija iz Magdale, poslužujemo od svojih dobara, od svoga vremena, sposobnosti. Zaslužuje da ga slijedimo do kraja, do križa, jer nas je križem oslobodio od ropstva zlu za slobodu djece Božje.

Čitač 1:

Iz Nepotvrđenog pravila sv. Franje:

Ljubimo svi iz svega srca, iz sve duše, iz svega uma i iz sve snage, i svom jakošću i razumom, i svim silama, svim naporom, svim osjećajima, svom nutrinom, svim željama i svom voljom Gospodina Boga koji nam je dao i koji nam daje cijelo tijelo, cijelu dušu i cio život, koji nas je stvorio, otkupio i koji će nas samom svojom milošću spasiti, koji je nama ubogima i bijednima, pokvarenima i odvratnima, nezahvalnima i zlima učinio i čini sva dobra.

Ništa, dakle, drugo nemojmo željeti, ništa nemojmo htjeti, neka nam se ništa drugo ne sviđa niti nas što veseli nego Stvoritelj, Otkupitelj i Spasitelj naš, jedini pravi Bog, koji je potpuno dobro, sve dobro, svako dobro, istinsko i vrhovno dobro, koji je jedini dobar, blag, ljubazan, ugodan i sladak, koji je jedini svet, istinit i ispravan, koji je jedini blag i nedužan, čist, od kojega, po kojemu i u kojemu jest svako oproštenje i svaka milost, sva slava svih pokornika i pravednika, svih blaženika koji se na nebu skupa vesele...

Svuda i na svakom mjestu svi mi, svakog časa i u svako vrijeme, iz dana u dan, neprestano vjerujemo te istinski i ponizno držimo u srcu i ljubimo i častimo, klanjajmo se, služimo, hvalimo i blagoslivljajmo, slavimo i uzvisujemo, veličajmo i zahvaljujmo svevišnjem i vječnom Bogu, trojstvu i jedinstvu, Ocu i Sinu i Duhu Svetom!

Predsjedatelj:

Trojedinom Bogu, od kojega dolazi svako dobro, obratimo se u svojim molitvama:

Gospodine, usliši nas!

Čitač 2:

1. Gospodine, po apostolu Petru upozoravaš nas da Zli kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre: daj nam mudrosti da znamo prepoznati napasti Zloga te osnaži našu vjeru da mu se odupremo, molimo Te.

2. Gospodine, Marija Magdalena bila ti je zahvalna za dar slobode: daj i nama duha zahvalnosti da ti u svemu budemo zahvalni odanom ljubavlju, molimo Te.

3. Gospodine, Marija ti je posluživala od svojih dobara: daj i nama, po zagovoru sv. Franje, duha služenja da tebi te braći i sestrama služimo u poniznoj ljubavi, molimo Te.

4. Gospodine, smrt naših bližnjih za nas je bolno iskustvo: daj nam sigurnu nadu i vjeru u vječni život, a našu pokojnu braću i sestre pridruži svojoj nebeskoj slavi, molimo Te.

Predsjedatelj: *Oče naš...*

Molimo u poniznoj šutnji Gospodina za dar istinske vjere i ljubavi.

Pjesma: *Kakav prijatelj je Isus*

Predsjedatelj:

Braćo i sestre, u ovo zajedništvo okuplja nas naš raspeti i uskrsli Gospodin, koji je od Oca snagom Duha Svetoga na svijet došao, ne da sudi svijetu, nego da se svijet po njemu spasi.

U ovom smo slavlju po primjeru Marije, majke Gospodinove, ljubljenog učenika Ivana i Marije Magdalene, uočili da vjera u Boga ne uklanja križeve u životu nas i naših bližnjih, ali nam daje snage da svoje križeve prihvatimo i stavimo ih pod Kristov križ.

Zajedno s Franjom na koncu ovog slavlja još jednom pred križem iz sv. Damjana molimo:

(predsjedatelj predmoli, a ostali sudionici ponavljaju)

*Svemogući i slavni Bože,
prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru,
sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!*

Predsjedatelj:

Kad je jednom brat Leon bio u krizi, sumnjajući u vlastito spasenje, Franjo mu na papiru napisa riječi blagoslova koje je Gospodin dao Mojsiju i Aronu. Sada ćemo zazvati na nas taj Božji blagoslov. Prignite glave.

*Neka vas Gospodin blagoslovi i neka vas čuva! Amen!
Nekavasicem.svojomobasja, milostivnekavambude! Amen!
Neka pogled svoj svrati na vas i mir vam podari! Amen!*

*I blagoslov Boga Svemogućega, Oca i Sina i Duha Svetoga
sišao na vas i ostao svagda! Amen!*

Idite u miru! Bogu hvala!

(Na koncu slavlja sudionici u redu pristupaju križu i iskažu mu štovanje. Za to vrijeme pjeva se pjesma.)

Pjesma: *Krist na žalu*